

Sygn. akt **VII Ga 55/16**

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2016 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SO Alicja Dubij

Sędziowie: SO Irena Cywoniuk

SR del. Beata Gnatowska (spr.)

Protokolant: Krzysztof Kruglicz

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2016 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez **powoda**

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 30 listopada 2015 roku, sygn. akt VIII GC 847/15

1. Oddala apelację.
2. Zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SO Irena Cywoniuk SO Alicja Dubij SR del. Beata Gnatowska

Sygn. akt VII Ga 55/16

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G. wniosła pozew przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W., w którym domagała się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 664,20 złotych tytułem zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 23 stycznia 2015r. do dnia zapłaty. Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił powódce odszkodowanie za najem pojazdu jedynie w kwocie 811,80 zł., co nie zrekompensowało poniesionej szkody.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu upominawczym w dniu 18 marca 2015r., w sprawie o sygn. akt VIII GNC 363/15, Sąd Rejonowy w Białymstoku uwzględnił w całości żądanie pozwu.

Pozwany (...) S.A. w sprzeczności od powyższego nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości. Przyznał fakt odpowiedzialności co do zasady za powstałą szkodę. Wskazał, iż w toku postępowania likwidacyjnego uznał za zasadny najem pojazdu na okres 6 dni, jednak w ocenie ubezpieczyciela zastosowana przez wynajmującego stawka czynszu za dobę najmu została zawyżona w związku z czym dokonano jej weryfikacji do kwoty 110 zł. netto.

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2015 r. Sąd Rejonowy w Białymstoku oddalił powództwo w sprawie o sygn. akt VII GC 847/15.

Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 5 listopada 2014r. doszło do kolizji drogowej, w wyniku której uszkodzeniu uległ pojazd marki T. (...) o nr rej. (...), stanowiący własność P. Ł.. Sprawca zdarzenia posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A.

Poszkodowany w dniu 21 listopad 2015 r. zlecił naprawę pojazdu zakładowi (...) Sp. z o.o. Sp. k. Jednocześnie, z uwagi na konieczność korzystania z samochodu, zawarł umowę najmu pojazdu zastępczego klasy B, marki M. (...), w której zastrzeżono, iż stawka za dobę najmu pojazdu w przypadku najmu trwającego od 1 do 6 dni wynosi 160 zł. netto.

Uszkodzony pojazd pozostawał w zakładzie naprawczym przez okres 6 dni. Fizyczna naprawa pojazdu trwała trzy dni robocze, jeden dzień przeznaczono na czynności organizacyjne związane z naprawą. Okres pozostawiania pojazdu w zakładzie naprawczym obejmował ponadto dwa dni wolne od pracy. Poszkodowany odebrał naprawiony samochód w dniu 28 listopada 2011 r. Tego też dnia zwrócił wynajmującemu pojazd zastępczy, a wynajmujący wystawił fakturę VAT nr (...) za najem na kwotę 1.476 zł. brutto (6 dni x 276 zł. brutto).

Umową z dnia 21 listopada 2014r. P. Ł. przełał na rzecz (...) Sp. z o.o. Sp. k. wierzytelność przysługującą mu w stosunku do (...) S.A. z tytułu szkody poniesionej w związku z koniecznością najmu pojazdu zastępczego. Następnie nabywca wierzytelności mocą umowy powierniczego przelewu wierzytelności z dnia 1 grudnia 2014 r. zbył przedmiotową wierzytelność na rzecz powódki.

(...) Sp. z o.o., załączając FV nr (...), wystąpiła do (...) S.A. o wypłatę odszkodowania. Ubezpieczyciel nie kwestionował zasadności najmu pojazdu zastępczego przez okres 6 dni. Za zawyżoną uznał jednak wyszczególnioną na fakturze dobową stawkę czynszu najmu i weryfikując ją do kwoty 110 zł. netto za dobę najmu, decyzją z dnia 17 grudnia 2014r. przyznał i wypłacił odszkodowanie w kwocie 811,80 zł.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy wskazał, iż wobec rozbieżnych stanowisk stron, należało ustalić czy udokumentowane przez powódkę fakturą wydatki za wynajem pojazdu zastępczego w kwocie 1.476 złotych brutto były konieczne. Z uwagi na fakt, że ustalenie powyższego wymagało wiadomości specjalnych Sąd ten dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej.

Z opinii biegłego sądowego J. W., złożonej do akt sprawy wynika, że dobowy czynsz najmu w kwocie 246 zł. brutto tj. kwocie odpowiadającej wysokości czynszu ustalonej w umowie zawartej pomiędzy P. Ł. a (...) Sp. z o.o. Sp. k. odpowiada czynszowi, za który na terenie (...) możliwy był do wynajęcia pojazd zastępczy klasy D. Z kolei stawki za dobę najmu pojazdu klasy B (odpowiadającej pojazdowi poszkodowanego) kształtują się średnio w kwotach 130-140 zł za dobę najmu. Możliwym było przy tym wynajęcie pojazdu zastępczego klasy B za dobową stawkę czynszu już w kwocie 89 zł.

Zarzuty strony powodowej złożone do opinii, w ocenie Sądu Rejonowego, nie były zasadne. Brak było podstaw, aby uznać, iż opinia została sporządzona wybiórczo, a w związku z tym wadliwie. Wnioski wyrażone przez biegłego zostały precyzyjnie omówione. Nie zawierały one błędów lub nieścisłości nie pozwalających na oparcie o nią rozstrzygnięcia w sprawie. Sąd I instancji, uznając więc opinię za w pełni rzetelną, fachową, obiektywną i pełną, oddalił wniosek pełnomocnika powódki o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego sądowego.

W oparciu o przepisy art. 822 k.c., art. 436 § 2 k.c., art. 361 § 2 k.c., 363 § 1 k.c., a także bazując na ustaleniach biegłego, Sąd I instancji uznał, że powództwo niniejsze nie zasługiwało na uwzględnienie. Wskazał, iż na terenie (...) istnieje

wiele firm, które wynajmują pojazdy za czynsz najmu zbliżony do stawki wskazanej przez ubezpieczyciela. W świetle wniosków wskazanych przez biegłego należało więc uznać, że czynsz najmu wskazany przez powódkę na fakturze VAT został znacznie zawyżony. Za uzasadnione zatem uznał stanowisko (...) S.A., który zweryfikował koszty najmu do kwoty 135,30 złotych brutto za dobę. Tym samym wypłacając (...) Sp. z o.o. kwotę 811,80 zł. brutto tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu w całości naprawił szkodę poniesioną przez poszkodowanego z tego tytułu.

W związku z powyższym powództwo należało oddalić, co też Sąd Rejonowy uczynił w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzekł stosownie do zasady odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 i 99 k. p. c.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiodła strona powodowa, zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 30 listopada 2015 roku w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

- naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy, a w szczególności:

a) naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c. poprzez nadużycie zasady swobodnej oceny dowodów przy ocenie dowodu z opinii biegłego sądowego J. W. i oparcie rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie na teźże opinii, która nie jest ona miarodajna dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem:

- biegły przeprowadził analizę cen wynajmu pojazdów zastępczych stosowanych przez usługodawców na rynku lokalnym w sposób wybiórczy i niedokładny, ponieważ uwzględnił on ceny tylko niektórych wypożyczalni funkcjonujących na terenie B., a co istotne - nie uwzględnił nawet w swej opinii podmiotów wskazanych przez powódkę w ust. 10 pkt. 13 petitum pozwu, podczas gdy, rynek lokalny obejmuje wszystkie podmioty świadczące usługi danego rodzaju na określonym obszarze co wskazuje, wbrew stanowisku Sądu I instancji, iż opinia biegłego jest niepełna, wybiórcza i nie przedstawia w sposób wyczerpujący cen stosowanych na rynku lokalnym w zakresie najmu pojazdu zastępczego, dlatego też nie jest miarodajna dla ustalenia należnego powódcie odszkodowania i nie może być podstawą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie,

- biegły, opierając się na niekompletnych danych zebranych w sposób wybiórczy zawartych w swej opinii stwierdził, iż zastosowana przez warsztat (...) Sp. z o.o. Sp. k. stawka dobową najmu pojazdu zastępczego w wysokości 200 zł netto, jest stawka zawyżoną, które to ustalenia Sąd I instancji przyjął za podstawę rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, uchylając obowiązkowi wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, co kwalifikuje takie rozstrzygnięcie Sądu, jako wadliwe,

b) naruszenie przepisu art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 248 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i pominięcie wniosku dowodowego powódki zgłoszonego w pkt. 10 ust. 13 i 14 pozwu w przedmiocie zobowiązania podmiotów wskazanych we wniosku do przedłożenia w poczet materiału procesowego sprawy cenników usług najmu pojazdu zastępczego klasy B stosowanych przez te podmioty w dacie przedmiotowego najmu, względnie o zankietowanie tychże podmiotów przez biegłego sądowego sporządzającego w niniejszej sprawie opinię - celem zbadania cen rynkowych i ustalenia, czy zastosowana przez warsztat stawka dobową najmu pojazdu zastępczego tj. 200 zł netto, mieści się w przedziale cen obowiązujących na rynku lokalnym B. i okolic, w wyniku wadliwego założenia Sądu I instancji, iż biegły dokonał pełnej analizy rynku lokalnego usług najmu pojazdów, co miało wpływ na ustalenie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy,

- naruszenie prawa materialnego, a w szczególności:

- naruszenie przepisu art. 361 i 363 k.c. poprzez błędną wykładnię i uznanie, iż przyznane odszkodowanie nie musi pokrywać w całości poniesionych przez poszkodowanego,

udokumentowanych i uzasadnionych kosztów najmu pojazdu zastępczego zgodnie z zasadą pełnego odszkodowania.

Wskazując na powyższe zarzuty sformułowane w pkt. 2, wniosła o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 664,20 zł (słownie: sześćset sześćdziesiąt cztery złote dwadzieścia groszy) wraz z:

- odsetkami ustawowymi od dnia 23 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku,

- odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty

- kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego za I Instancję według norm przepisanych,

ewentualnie o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania,

Wniosła też o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, wedle norm przepisanych.

Powódka wniosła ponadto o przeprowadzenie przez Sąd II instancji uzupełniającego postępowania dowodowego w zakresie niezrealizowanych przez Sąd I instancji wniosków dowodowych zawartych w pkt. 10 ust. 13 i 14 petitum pozwu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki okazała się bezzasadna.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne ustalenia Sądu Rejonowego stanowiące podstawę faktyczną zaskarżonego wyroku oraz argumentację zaprezentowaną w pisemnych motywach skarżonego wyroku.

Zgodzić się jednak należało z powódką, że Sąd Rejonowy nie przeprowadził analizy rynku w sposób pełny i wyczerpujący bowiem pominął całkowicie wnioski dowodowe sformułowane przez apelującego już w ust. 10 pkt 13 i 14 pozwu, zmierzające do wykazania jaka jest stawka dobowa za wynajem pojazdu klasy „B”, ubezpieczonego w pełnym zakresie OC + AC „for rent”, wynajmowanego bez kaucji w systemie bezgotówkowym, bez limitu przejechanych kilometrów, a więc na takich samych warunkach jak rzeczony pojazd zastępczy, a czego nie uwzględniła opinia biegłego złożona do akt sprawy. W związku z tym Sąd Okręgowy uzupełnił materiał dowodowy sprawy o informacje pochodzące od podmiotów wskazanych w ust. 10 pkt. 13 pozwu.

Ten dodatkowy materiał dowodowy nie pozwala jednak na wyciągnięcie odmiennych od Sądu Rejonowego wniosków. W sprawie niniejszej Sąd Rejonowy zasadnie przyjął, że stawka zastosowana przez powodową Spółkę była znacznie zawyżona.

Zdaniem Sądu odwoławczego o rażącym zawyżeniu stawki z całą pewnością można mówić wówczas, gdy zastosowana stawka jest wielokrotnością występujących na rynku stawek, co miało miejsce w danym przypadku. Z ustaleń biegłego wynikało bowiem, że stawka oferowana przez powódkę była ponad 2 razy wyższa od najniższej stawki występującej na rynku lokalnym oraz odpowiadała czynszowi najmu za pojazd klasy „D”, a więc wyższej o dwie klasy. Przy tym w ocenie Sądu Okręgowego bez istotnego znaczenia dla oceny roszczenia powódki jest akcentowana przez nią okoliczność, że zbliżone wysokością stawki stosują także inne zakłady. Istotnie firmy (...) Sp. z o.o. (k.157, stawka 200 zł netto za dobę) oraz J. K. i Wspólnicy Sp. j. (k.152, stawka 200 zł netto za dobę) stosują zbliżone wysokości stawek najmu, bardzo znacząco odbiegające od pozostałej grupy zakładów. Jednocześnie to one najczęściej zawierają umowy cesji wierzytelności z poszkodowanymi, a stosowane przez nich stawki w okresie ostatnich 2-3 lat znacząco wzrosły, co w ocenie Sądu Okręgowego nie ma uzasadnionego przedłożenia na sytuację najmu pojazdów zastępczych na rynku. Funkcjonuje na nim bowiem coraz większa ilość firm, zatem podaż w istocie powinna prowadzić do konkurencyjności cen najmu, tj. ich obniżenia. Zważywszy na opisaną sytuację rynkową, w którą wpisuje się również powodowa Spółka,

z rozważą i krytycyzmem podchodzić należy do oferowanych przez powódkę cen najmu i analizować je każdorazowo w kontekście aktualnej na datę najmu sytuacji rynkowej. A ta pozwalała w okolicznościach sprawy na wynajęcie pojazdu tej samej klasy, czyli „B”, ubezpieczonego w pełnym zakresie OC + AC „for rent”, wynajmowanego bez kaucji w systemie bezgotówkowym, bez limitu przejechanych kilometrów, a więc na takich samych warunkach jak rzeczony pojazd zastępczy po stawce zastosowanej przez pozwanego, a więc 110,00 zł netto. Z informacji nadesłanych bowiem na wniosek powoda wynika, że w (...) S.A. w W. Oddział S. w B. można było wynająć auto zastępcze klasy „B” na ww. warunkach za kwotę 110,00 zł netto za dobę w dacie 28.11.2014 r. i to w ramach likwidacji szkód komunikacyjnych dla klientów serwisu, jak i klientów indywidualnych (k.161). Także w (...) Park (...), C. i Sp. j. w B. można było w dacie 28.11.2014 r. wynająć pojazd klasy „B” na wskazanych warunkach w cenie 110,00zł netto za dobę. Okazuje się więc, że stawki przyjęte przez pozwanego występują na rynku lokalnym.

Przy tak znaczących dysproporcjach stawek stosowanych przez powódkę w porównaniu z innymi występującymi na rynku niewątpliwie mamy do czynienia z rażącym wygórowaniem stawki stosowanej przez tę Spółkę. Nie sposób zatem w ocenie Sądu Okręgowego uznać, że całkowity koszt najmu samochodu zastępczego z uwzględnieniem stawek rażąco wygórowanych pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z kolizją wchodząc w zakres szkody, do której naprawienia zobowiązany jest pozwany. Nie można bowiem pominąć tego, że poszkodowany zobowiązany jest do działania w taki sposób, który nie prowadzi do nieuzasadnionego powiększenia szkody. Z przeprowadzonego w toku postępowania przed Sądem I instancji dowodu z opinii biegłego oraz przed Sądem II instancji dowodu z cenników wynika, że poszkodowany mógł z łatwością wyszukać ofertę wynajęcia samochodu zastępczego według stawek znacząco niższych niż te, stosowane przez powódkę, nie powodując tym samym nieuzasadnionego zwiększenia szkody. Poszukując przy tym w takiej sytuacji właściwej stawki służącej za podstawę ustalenia odszkodowania niezasadnym, w ocenie Sądu Okręgowego, byłoby stosowanie stawki uśrednionej arytmetycznie. Działające na rynku firmy zajmujące się świadczeniem tego rodzaju usług oferują różne ceny, podobnie jak różny jest zakres świadczonych przez nie usług, ich standard czy dostępność dla poszkodowanego. Dlatego zasadnym było odwołanie się do stawek stosowanych dla pojazdu tej samej klasy i wynajętego na tych samych warunkach, co przedmiotowy pojazd zastępczy.

Powyższe uczyniło też zbędnym dopuszczanie dowodu z opinii biegłego na okoliczności wskazywane przez powoda w ust. 10 pkt. 14 pozwu.

Stawka stosowana przez powódkę jest stawką rynkową, ponieważ występuje na rynku. Nie jest to jednak równoznaczne z tym, że ubezpieczyciel jest zobowiązany do jej przyjęcia do rozliczeń w procesie likwidacji szkody. Rozstrzygając spór w niniejszej sprawie zastanowić się należało, jak daleko sięga obowiązek odszkodowawczy ubezpieczyciela i odpowiedzieć na pytanie, czy może być on w jakikolwiek sposób limitowany. W ocenie Sądu Okręgowego taką granicę stanowi art. 354 k.c. oraz art. 824¹ k.c., które uprawniają ubezpieczyciela do weryfikacji wysokości poniesionych przez poszkodowanego kosztów do poziomu wydatków celowych i ekonomicznie uzasadnionych. Wyważenie interesów obu stron o ile nie nastąpi w postępowaniu likwidacyjnym, podlega kontroli sądu na wypadek decyzji poszkodowanego o dochodzeniu roszczenia w procesie i taka sytuacja miała miejsce w rozpoznawanej sprawie. Dowodzenie przy tym zasadności zastosowania skonkretyzowanej stawki może przebiegać na podstawie wszystkich dostępnych przepisami Kodeksu postępowania cywilnego środków dowodowych, nie wyłączając opinii biegłego, aczkolwiek zawsze należy mieć na uwadze, czy istotnie rozstrzygnięcie tego rodzaju okoliczności spornych wymaga wiadomości specjalnych.

W tym stanie rzeczy, choć zasadny był zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 k.p.c., wnioski, jakie wyciągnął Sąd Rejonowy okazały się jednak trafne w świetle poszerzonego na wniosek powoda materiału dowodowego. Nie sposób więc uznać, że doszło do naruszenia art. 361 i 363 k.c.

Nie może zaś być mowy o naruszeniu art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 248 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. skoro Sąd Rejonowy nie przeprowadził wnioskowanych przez stronę powodową dowodów, nie mógł też do nich się odnieść w uzasadnieniu. Sąd Okręgowy zażądał ostatecznie informacji na podstawie art. 248 k.p.c. w związku z okolicznościami mającymi istotne znaczenie dla sprawy (art.227 k.p.c.).

Zatem apelacja podlegała na podstawie art. 385 k.p.c. W myśl art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. powódka ponosi również całość kosztów postępowania odwoławczego, gdyż przegrała spór także przed Sądem II instancji.